

REFORMA DE LA JUSTÍCIA A ITÀLIA

Berlusconi, Montesquieu i el poble sobirà

El govern italià obre la porta a limitar fortament el poder dels jutges

Anàlisi

LAURA CERVI
POLITÒLOGA

Itàlia no és notícia, el Cavaliere ho és. Els seus escàndols sexuals, la seva relació amb les dones i la seva dubtosa moralitat. El govern italià va aprovar ahir una reforma constitucional de la Justícia per limitar els poders dels jutges.

Diuen que Berlusconi és com un Calígula del segle XXI. Si l'original va nomenar senador el seu cavall, el seu clon modern nomena parlamentàries o conselleres les seves eugues. Però si la llegenda explica les dèries d'un Calígula boig, la historiografia moderna apunta a representar aquest gest com un metafòric acte de menyspreu al Senat. I el mateix escau per a Berlusconi: enmig del debat moral i dels detalls morbosos, el fet important queda en segon pla.

En aquests moments, Itàlia no és notícia perquè no hi ha morts, almenys físics, però s'està come-

tent un intent d'assassinat de les mateixes bases democràtiques del país, recopilades en la seva Constitució.

Silvio Berlusconi està acusat de dos delictes: l'un, prostitució de menors, en què la víctima és la mateixa menor, i l'altre, abús de poder, en què la víctima és l'Estat italià. Ja s'ha parlat prou d'aquest tema; ara toca als jutges decidir si és culpable o no, i a la consciència de cadascú emetre judicis morals. El fet políticament rellevant és que el cap de govern es veu involucrat en un judici –a més a més es tracta d'un judici directe per l'evidència de les proves– i, en lloc de dimitir, com passaria en qualsevol país democràtic, es queda on és “perquè el poble l'ha escollit”.

La gent l'ha escollit, i per tant ell es mantindrà ferm al seu lloc fins que el poble no digui el contrari, oblidant-se –o desconeixent– el que estableix l'article 1 de la Constitució italiana: “La sobirania pertany al poble, que l'exerceix dintre de les formes i els límits de la Constitució”. I la Constitució recull un

Berlusconi a la roda de premsa d'ahir anunciant les reformes del sistema judicial. REUTERS / A.PIERDOMENICO

Desafiador Per salvar-se, Berlusconi canvia la llei i l'equilibri entre poders

dels principis fonamentals de la democràcia moderna: la separació de poders i el control mutu. Ell és responsable només davant del poble que l'ha escollit. Qui són els jutges per ficar-s'hi?

Berlusconi tampoc no sembla conèixer Montesquieu, que en aquest moment deu estar, amb raó, registrant-se a la seva tomba. Els jutges són per al Cavaliere un element “subversiu i perillós”, perquè no han estat elegits directament pel poble i per tant tenen una voluntat política pròpia i poden assetjar els ciutadans com ja estan fent amb ell.

Mes enllà de l'evidència grotesca d'aquesta afirmació, segons la qual, com ha subratllat molt bé Umber-

to Eco, no hauríem de confiar en els metges i tampoc hauríem de deixar els nostres fills amb els professors perquè no han estat elegits directament, hi ha un fet inquietant.

Berlusconi, en canvi, sembla conèixer molt bé l'article 104 de la Constitució, que defineix la magistratura com un òrgan autònom i independent de qualsevol altre poder, i, sobretot, l'article 101: “Els jutges només estan subjectes a la llei”.

Si els jutges només estan subjectes a la llei, per salvar-se és necessari canviar-la. I per alliberar-se d'aquesta incòmoda tafanera, la magistratura, cal canviar la mateixa Constitució. Canviar l'equilibri entre els poders.

Per canviar la Constitució fa falta l'aprovació del Parlament, i eventualment la convocatòria d'un referèndum. El Parlament hauria de ser una barrera important, però, com vam veure el 14 de desembre amb el vot de confiança, el sistema parlamentari s'ha transformat en el mirall de les ambicions del líder. La majoria està formada pel que el polític Mauro Calise anomena Partit Personal o Partit Empresa, en el qual els polítics són empleats a sou que deuen al líder lleialtat laboral, caracteritzada per la por a “perdre la feina”. I, en el cas que les modificacions s'hagin de remetre al poble sobirà, la màquina de la pressió mediàtica “aconstitucional” es posa a funcionar en la seva poderosa tasca de constant deslegitimització del poder judicial. —